

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4778/2020
07.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Драгане Бољевић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, сви из ..., чији је пуномоћник Пеђа Милосављевић, адвокат из ..., против тужених ИИ из ..., чији је пуномоћник Драган Субашић, адвокат из ... и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради дуга и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављених против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 28.06.2017. године, исправљене решењем тог суда Гж 7256/16 од 27.09.2017. године, у седници већа одржаној дана 07.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужилаца АА и ВВ, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 28.06.2017. године, исправљене решењем тог суда Гж 7256/16 од 27.09.2017. године, у ставу првом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца АА изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 28.06.2017. године, исправљене решењем тог суда Гж 7256/16 од 27.09.2017. године, у ставу другом изреке.

Ревизија тужилаца ББ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и ЗЗ, изјављена против става првог изреке Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 28.06.2017. године, исправљене решењем тог суда Гж 7256/16 од 27.09.2017. године **ОДБАЦУЈЕ СЕ** као недозвољена.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 21441/10 од 15.06.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да суд обавезе тужене да им на име дуга и накнаде штете солидарно исплате и то сваком наведеном тужиоцу понаособ таксативно наведене новчане износе са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да на име трошкова парничног поступка солидарно исплате туженом ИИ износ од 327.000,00 динара. Ставом трећим изреке, ослобођени су тужиоци од плаћања трошкова поступка на име судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 28.06.2017. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужилаца, па је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 21441/10 од 15.06.2016. године у делу става првог изреке, којим је обавезана Република Србија да тужиоцима на име дуга и накнаде штете солидарно исплати износе са каматом појединачно наведене у ставу првом изреке побијане пресуде, алинеја 1 до 17; ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба АА па је потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 21441/10 од 15.06.2016. године у делу става првог изреке, алинеја један и четири у односу на ИИ; ставом трећим изреке, укинута је наведена пресуда Вишег суда у Београду у делу става првог изреке у односу на ИИ, алинеје 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, као и у ставу другом изреке и предмет враћен истом суду на поновно суђење у том делу.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 27.09.2017. године, исправљена је пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7256/16 од 28.06.2017. године, у ставу првом изреке, тако што иза речи „којим је“ уместо „обавезана Република Србија да тужиоцима на име дуга и настале штете солидарно исплати износе са каматом појединачно наведене у ставу првом изреке побијане пресуде алинеја 1 – 17“, треба да пише „одбијен тужбени захтев тужилаца да суд обавезе Републику Србију да тужиоцима на име дуга и накнаде штете солидарно исплати износе и са каматом појединачно наведене у ставу првом изреке побијане пресуде алинеја 1 – 17“.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04 ... 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...55/14) и утврдио да ревизија тужилаца АА и ВВ у односу на став први изреке није основана, као ни ревизија тужиоца АА на став други изреке.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање на погрешну оцену доказа и погрешно утврђено чињенично стање није дозвољен ревизијски навод у смислу члана 398. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци (односно њихови правни претходници) су као зајмодавци закључили предметне уговоре о зајму са ИИ, као зајмопримцем, уз посредовање фирме „Елита Интернационал“ доо из Београда. У тим уговорима о зајму је наведено да зајмодавци дају зајмопримцу на зајам одређени новчани износ изражен у валути евро, у динарској противвредности, са каматом од 3% месечно, под условом да исти буде враћен до у уговору означеног рока. Зајмопримац (ИИ) је у свему прихватио уговорне обавезе – да у уговореном року посредовањем „Елита“ доо Београд исплати зајмодавцима (тужиоцима и њиховим правним претходницима) дуг према уговореној динамици и у појединачно месечним износима прецизно одређеним у

сваком од уговора, и да има право да уговорени дуг врати и раније, а да уговорену месечну рату исплати за започети месец, да трошкове, таксе и евентуалне пореске обавезе сноси зајмопримац у целини. Сви уговори „оверени“ су печатом предузећа за трговину и пружање услуга доо „Елита Интернационал“ Београд. У уговорима о зајму од 02.10.2008. године и 15.08.2008. године који су под наведеним условима закључени између тужиоца АА и туженог ИИ, поред осталог, наведено је и да сходно договору уговорна страна, зајмодавац АА, сва своја права и обавезе дефинисане тим уговорима преноси на ББ из Надлежни органи су кривично дело које је туженом ИИ стављено на терет, квалификовали као злоупотребу службеног положаја 2010. године, односно годину и по дана од подношења кривичних пријава против њега, јер му је претходно стављено на терет продужено кривично дело преваре, што је онемогућавало примену закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела. Првотужени је по подношењу кривичних пријава продао више луксузних станова. Први општински јавни тужилац је дописом од 01.04.2009. године предложио истражном судији да по службеној дужности одреди привремене мере обезбеђења имовине окривљеног ИИ, што није учињено.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев тужилаца применом члана 26, 67. став 1, 557. и 558. став 1, члана 155, 158. и 172. став 1. Закона о облигационим односима, закључујући да тужени ИИ није пасивно легитимисан у овој парници, јер је правни однос по предметним уговорима заснован између тужилаца и „Елита Интернационал“ доо Београд, као и да нема одговорности друготужене Републике Србије за штету коју су тужиоци претрпели, у смислу члана 172. став 1. ЗОО, јер нису испуњени услови из одредбе члана 155. и 158. ЗОО, да осим штете постоји и кривица штетника – није доказан незаконит или неправилан рад надлежног државног органа.

Другостепени суд је у ставу првом изреке потврдио првостепену пресуду у одбијајућем делу у односу на тужену Републику Србију, прихватајући у том делу дате разлоге првостепеног суда, а у ставу другом изреке одбио је као неосновану жалбу АА и потврдио првостепену пресуду у делу става првог изреке, алинеја један и четири у односу на туженог ИИ, због недостатка актвине легитимације тужиоца АА у том делу, док је у преосталом делу укинуо првостепену пресуду и у том делу предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

Врховни касациони суд прихвата правни став и дате разлоге другостепеног суда у побијаној пресуди.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

По оцени овог суда правилно су нижестепени судови утврдили да у конкретном случају нема одговорности тужене Републике Србије у смислу члана 172. став 1. ЗОО, јер није утврђена узрочно – последична веза између вршења дужности службеног лица и проузроковане штете, односно да је иста наступила због незаконитог или неправилног рада државног органа који су поступали у оквиру законских овлашћења, па не могу бити

одговорни због евентуално погрешног тумачења или погрешне примене законске норме (у погледу квалификације кривичног дела које је првотуженом стављено на терет) што не представља повреду дужности вршења функције државног органа. Тужиоци нису доказали у односу на тужену Републику Србију да је штета проузрокована намерно или непажњом у смислу члана 158. ЗОО у вези са чланом 172. став 1. ЗОО као последицом неправилног или незаконитог рада конкретног судије или тужиоца који је учествовао у кривичном поступку против овде туженог ИИ. Промена квалификације кривичног дела не представља незаконит или неправилан рад државног органа, а тужиоци нису доказали да је у радњама органа тужене Републике Србије, у иницирању и вођењу наведених поступака против првотуженог ИИ било незаконитости или неправилности, као и да им је таквим радњама државних органа причињена штета, због чега је у односу на тужену Републику Србију правилно одбијен тужбени захтев тужилаца и одлучено као у ставу првом изреке побијане пресуде. Ово тим пре што је до предметне штете коју тужиоци потражују дошло због неиспуњења уговорних обавеза зајмопримца, а до закључења тих уговора дошло је слободном сагласношћу воља тужилаца као зајмодаваца са зајмопримцем.

Са изнетих разлога, ревизија тужилаца АА и ВВ је неоснована, па је применом члана 405. став 1. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд прихвата и правни став другостепеног суда да тужилац АА није активно легитимисан за подношење тужбе у овој парници у односу на уговоре о зајму од 02.10.2008. године и 15.08.2007. године, које је закључио са туженим ИИ, јер је као зајмодавац извршио пренос својих права и обавеза дефинисаних тим уговором на треће лице ББ, уз пристанак друге уговорне стране – зајмопримца, па је и у том делу става другог изреке правилна одлука другостепеног суда.

Одредбом члана 145. Закона о облигационим односима прописано је да свака уговорна страна у двостраном уговору може, ако на то пристане друга страна, уступити уговор неком трећем лицу, које тиме постаје носилац свих њених права и обавеза из тог уговора (став 1.); уступањем уговора уговорни односи између уступиоца и друге стране прелазе на пријемника и другу страну у часу када је друга страна пристала на уступање, а ако је друга страна дала свој пристанак унапред, у часу када је обавештена о уступању (став 2.); пристанак на уступање уговора је пуноважан само ако је дат у форми у законом прописаној за уступљени уговор (став 3.); одредбе о споредним правима у вези са уговором о преузимању дуга сходно ће се примењивати и на уступање уговора (став 4.).

Из наведене законске одредбе произилази да је за уступање уговора потребно да буду испуњени услови: да је закључен двострано обавезујући уговор; да је друга уговорна страна пристала на уступање уговора; да се ради о правима и обавезама у једном двострано обавезујућем уговору, кога је могуће уступити.

До уступања уговора долази на основу споразума закљученог између уступиоца и трећег лица, пријемника, уз пристанак друге уговорне стране. Уговор о уступању може се закључити на било који начин, с тим да се пристанак друге уговорне стране на уступање уговора мора вршити у форми која је законом прописана за уступљени уговор. Уколико

није поштована законом прописана форма за уступљени уговор и за давање пристанка на уступање уговора, није пуноважно дата сагласност, па ни уговор о уступању неће производити правно дејство.

У конкретном случају испуњени су сви услови за примену одредбе члана 145. ЗОО, како је то правилно закључио и другостепени суд, јер је тужилац АА уговоре о зајму од 02.10.2008. године и 15.08.2008. године, као зајмодавац, уступио трећем лицу ББ, уз пристанак друге уговорне стране – зајмопримца ИИ, што је наведено у тим уговорима, због чега тужилац АА није активно легитимисан за подношење тужбе у односу на наведене уговоре, па је правилном применом материјалног права другостепени суд одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је на основу члана 405. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужилаца у преосталом делу, Врховни касациони суд у смислу члана 394. став 2. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 125/04 ... 111/09) у вези са чланом 506. став 1. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 7/11), а у вези са чланом 23. став 3. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 55/14) нашао је да ревизија није дозвољена.

Наиме, одредбом члана 23. став 3. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 55/14) који регулише дозвољеност ревизије у свим споровима који нису правноснажно решени до 31.05.2014. године, односно до ступања на снагу овог Закона, прописано је да је ревизија дозвољена у свим поступцима у којима вредност предмета спора побијаног дела прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради дуга и накнаде штете у овој парници поднета је дана 16.11.2010. године, а вредност преосталог побијаног дела тужилаца понаособ је испод динарске противвредности 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Имајући у виду да се ради о имовинско-правном спору у коме се тужбени захтев односи на новчано потраживање у коме противвредност у односу на остале тужиоце не прелази динарску противвредност 40.000 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је Врховни касациони суд нашао да је ревизија истих недозвољена.

На основу члана 404. у вези члана 401. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић